

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 435/23
8.2.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судије Сање Агатоновић, председника већа и судија Данице Косовац и Радмиле Радић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Петар Ивановић, адвокат из Београда, поштански предградак 9, 11177 Београд 53, против тужених ББ из ..., чији је пуномоћник Александар Поповић, адвокат из Београда, Кондина 26, ВВ и ГГ обоје из ..., чији је заједнички пуномоћник Драган Маричић, адвокат из Београда, Гершићева 15, ради накнаде штете, одлучујући о жалбама тужених изјављеним против пресуде Првог основног суда у Београду П 12354/17 од 2.10.2019. године, исправљене решењем истог суда П 12354/17 од 21.11.2022. године, у седници већа одржаној дана 8.2.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈАЈУ СЕ као неосноване жалбе тужених и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Првог основног суда у Београду П 12354/17 од 2.10.2019. године, исправљена решењем истог суда П 12354/17 од 21.11.2022. године, у првом ставу изреке и решење о трошковима парничног поступка садржано у делу четвртог става изреке којим су обавезани тужени ББ, ВВ и ГГ, сви из ..., да тужиоцу АА из ... на име накнаде трошкова парничног поступка солидарно исплате износ од 360.000,00 динара.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ решење о трошковима парничног поступка садржано у преосталом делу четвртог става изреке пресуде Првог основног суда у Београду П 12354/17 од 2.10.2019. године, исправљене решењем истог суда П 12354/17 од 21.11.2022. године, тако што се **ОБАВЕЗУЈУ** тужени ББ, ВВ и ГГ, сви из ..., да тужиоцу АА из ... на досуђени износ трошкова парничног поступка од 360.000,00 динара исплате законску затезну камату од извршности одлуке, па до исплате, у року од 15 дана од пријема ове пресуде.

ОДБИЈАЈУ СЕ као неосновани захтеви тужиоца и туженог ББ из ... за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 12354/17 од 2.10.2019. године, исправљеном решењем истог суда П 12354/17 од 21.11.2022. године, првим ставом изреке делимично је усвојен тужбени захтев, па су обавезани тужени да тужиоцу солидарно исплате - на име накнаде нематеријалне штете за душевне болове услед умањења опште животне активности износ од 560.000,00 динара, за претрпљене физичке болове износ од 600.000,00 динара, за претрпљени страх износ од 500.000,00 динара, на име наружености износ од 600.000,00 динара, све са законском затезном каматом почев од дана пресуђења 2.10.2019. године, па до исплате. Другим ставом изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев за накнаду нематеријалне штете преко износа досуђених првим ставом изреке и то за душевне болове услед умањења животне активности преко досуђеног износа од 560.000,00 динара до траженог износа од 2.000.000,00 динара, за претрпљене физичке болове преко досуђеног износа од 600.000,00 динара до траженог износа од 800.000,00 динара, на име наружености преко досуђеног износа од 600.000,00 динара до траженог износа од 2.000.000,00 динара, све са законском затезном каматом почев од дана пресуђења 2.10.2019. године до исплате. Трећим ставом изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тражено да се обавезу тужени да тужиоцу солидарно исплате на име накнаде материјалне штете – изгубљене зараде износ од 500.000,00 динара са законском затезном каматом почев од дана пресуђења 2.10.2019. године до исплате. Четвртим ставом изреке обавезани су тужени да тужиоцу на име накнаде трошкова парничног поступка солидарно исплате износ од 360.000,00 динара са законском затезном каматом почев од дана пресуђења 2.10.2019. године до исплате. Петим ставом изреке тужилац је ослобођен плаћања судских такси.

Благовремено изјављеним жалбама тужени су побијали првостепену пресуду у првом и четвртм ставу изреке из свих разлога прописаних чланом 373 став 1 Закона о парничном поступку (“Службени гласник Републике Србије”, бр. 72/11...18/20). Трошкове другостепеног поступка тужени ББ из ... опредељено је тражио.

Тужилац је поднео одговор на жалбе тужених. Трошкове другостепеног поступка опредељено је тражио.

Испитујући правилност првостепене пресуде у побијаном делу, сагласно овлашћењима предвиђеним чланом 386 Закона о парничном поступку, Апелациони суд је оценио да су жалбе тужених делимично основане.

У поступку пред првостепеним судом нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 Закона о парничном поступку на које другостепени суд пази по службеној дужности, а изрека првостепене пресуде у потврђујућем делу нема недостатака због којих се не може испитати, није неразумљива, садржи јасне и непротивречне разлоге о битним чињеницама, па су неосновани жалбени наводи да је учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 Закона о парничном поступку.

Према утврђеном чињеничном стању, тужени ББ- архитекта ангажовао је тужиоца АА за обављање молерско – фарбарских радова у стану тужених супружника ВВ и ГГ број ... у ... улици ... Тужилац је повређен приликом пада са терасе стана број... у којем су изводили радове. До повређивања тужиоца дошло је тако што је дана

19.9.2011. године тужени ББ наложио тужиоцу да изађе на терасу стана да би нешто премерио, а када су изашли на терасу тужилац је опомињао туженог ББ да се не наслања на металну ограду терасе, јер је несигурно причвршћена за зграду. Приликом помагања туженом ББ тужилац се наслонио леђима на зид зграде, јер на терасу тешко стаје стопа ногу, с обзиром да је ширина терасе око 30 цм. Тужени ББ је приступио премеривању и наслонио се преко ограде терасе, а тужилац је десном руком прислонио метар на унутрашњу страну носача терасе, и левом руком је придржавао метар до краја, када је осетио ударац у десну руку. Тераса је нагло полетела према земљи, а тужени ББ је при паду са оградом закахио и тужиоца, пореметио му равнотежу, па је и тужилац пао на земљу са оградом од терасе. Пре критичног догађаја, метална ограда терасе је скинута, гелендер је био исечен са терасе ради пескарења, а када је враћен, причвршћен је горњим крајем ограде за патрљке који су вирили из зида терасе и танком жицом. Критичном приликом тужилац је задобио тешке телесне повреде, лечен је на Институту за ортопедско – хируршке болети “Бањица” у периоду од 19.9.2011. године до 11.10.2011. године.

Према налазу вештака за област грађевинарства, висине коте пода терасе у односу на коту терена износи 216 цм. Приликом демонтаже ограде, површина терасе је остала необезбеђена, а приликом враћања ограде на позицију није комплетирано фиксирање ограде на постојећу позицију, већ је ограда само привремено постављена на своје место. Ограда је монтирана на нову позицију која је померена за ширину жардињере, односно са унутрашње на спољашњу ивицу жардињере, што је проузроковало и прераду анкера за повезивање ограде за зид. Поред везе са зидом, ограда је у доњој зони анкерисана за зид жардињере преко челичног пљоснатог профила. Тренутна површина пода терасе је на већој висини од изворне за дебљину пода жардињере (око 10 цм), тако да је висина ограде нижа од предвиђене условима за пројектовање стамбених објеката, а према важећим условима за стамбене објекте до седам спратова, минимална висина ограде на терасама треба да износи 1,10 м. За грађевинске радове на висини до 3 м, предвиђена је монтажа мање радне скеле. У конкретном случају ограда терасе није смела да се демонтира пре израде мање радне скеле са радним подом и заштитном оградом. Према Правилнику о безбедности при извођењу грађевинских радова, површина терасе без ограде третира се као необезбеђена, слободна површина и представља опасно место за извођење радова, а у оваквим случајевима одговоран је извођач радова који мора да обезбеди сигурност објекта, лица која се налазе на градилишту и околини (Правилник о заштити на раду при извођењу грађевинских радова: број 53/1997-1164, 14/2009-48 – др. уредба). Мања радна скела може да се демонтира тек по завршетку свих радова на анкерисању ограде за бочни зид терасе и спољни зид жардињере, а приликом адаптације предметног стана изведена је модификација ограде која није у складу са предвиђеним условима за пројектовање стамбених објекта, те је повишеном котом готовог пода на тераси додатно смањена висина ограде за 10 цм у односу на изворно пројектовану висину ограде.

Према налазу вештака неуропсихијатриске струке, тужилац је у време повређивања (пад са висине и повређивање) претрпео страх јаког интензитета – укупно (примарни и секундарни) у трајању од 40 минута, у виду страха од губитка живота, исхода лечења и евентуалног инвалидитета, средњег интензитета – 3,5 месеци, као секундарни страх, у виду страха – забринутости од исхода лечења и евентуалног инвалидитета, слабог интензитета – 2,5 месеци као секундарни страх, страх –

забринутост од дефинитивног исхода лечења због могућих трајних последица по општу животну способност. Природа, интензитет и трајање претрпљеног страха је довела до нарушавања психофизичке стабилности тужиоца која се огледа у посттрауматском анксиозно – фобичном синдрому (синдром напетости и страха за ситуације сличне повређивању). Посттрауматски синдром је довео до умањења опште животне активности код тужиоца у лакој степену од 5% што се огледа у страху од висине и рада и кретања на високим објектима и ситуацијама, потешкоћама због последица повреда у свакодневном уобичајеном функционисању и појаве nelaгоде у свим ситуацијама које асоцирају на преживљене повреде.

Према налазу вештака специјалисте ортопеда – трауматолога, тужилац је критичном приликом задобио прелом доњег крајка жбичне кости обострано, прелом леве потколенице, нагњечину у пределу главе, крвни подлив предела око левог ока, нагњечно раздерну рану у пределу главе, чеоне регије. Такве повреде према тежини се квалификују збирно као тешка телесна повреда. Од тренутка повређивања, па у наредна два сата тужилац је трпео бол јаког интензитета, после тог периода трпео је болове средњег интензитета у трајању од 21 дана. После тог периода болови су прешли у болове слабог интензитета и трајали су наредних до 30 дана, а болови слабог интензитета не могу се искључити ни у садашњем тренутку, али повремено. Код тужиоца са ортопедско – трауматолошке стране постоји умањење опште животне активности од 25% које се огледа у смањеној толеранцији на тешка физичка оптерећења и напрезања, као и рад у принудним положајима тела, а због ограничених покрета у лакој степену у оба ручна зглоба и левом скочном зглобу мора да улаже повећани напор. Код тужиоца као последица повређивања постоји наруженост лакој степена, на граници према средњем степену, која се огледа у деформитетима у пределу оба ручна зглоба, као и у ожиљку у пределу чеоне регије главе који је јасно видљив.

Према усаглашеном налазу судских вештака ортопедско – трауматолошке струке и неуропсихијатриске струке од 7.6.2018. године, код тужиоца је услед физичких и психичких последица штетног догађаја од 19.9.2011. године дошло до укупног умањења животне активности од 28%.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је најпре разматрајући приговор недостатка активне легитимације на страни тужиоца истакнут од стране тужених, оценио да је исти неоснован, с обзиром да је тужилац повређен дана 19.9.2011. године, на начин који је утврђен изведеним доказима у првостепеном поступку, те исти јесте активно легитимисан за подношење тужбе у овој парници. Затим је ценећи приговор недостатка пасивне легитимације истакнут од стране тужених, оценио исти неоснованим, јер се одговорност туженог ББ за штету насталу тужиоцу заснива на одредби члана 207 Закона о облигационим односима, те је исти одговоран солидарно са ВВ и ГГ - наручиоцима предметних радова за штету коју је тужилац као треће лице претрпео у вези са извођењем предметних радова. Надаље је првостепени суд у складу са одредбом члана 154 став 1 и 2, члана 173, члана 174, члана 195 став 1, члана 207, члана 600, члана 610 став 1 и члана 630 став 1 Закона о облигационим односима оценио да су тужени одговорни за штету коју је претрпео тужилац дана 19.9.2011. године, да је одговорност тужених објективна, с обзиром да ограда која се налазила на тераси са које су пали тужилац и тужени ББ није била адекватно причвршћена за терасу стана тужених ВВ и ГГ – наручилаца радова, а за

чију адаптацију су били ангажовани тужени ББ - архитекта и то непосредно од стране тужених ВВ и ГГ и тужилац - подизвођач радова на предметном стану ангажован од стране туженог ББ, те да је тераса у конкретној ситуацији представљала опасну ствар у смислу члана 173 Закона о облигационим односима, чији је пад био узрок настанка тешких телесних повреда тужиоца, а којом приликом је тужилац претрпео нематеријалну штету. Првостепени суд је закључио да с обзиром на висину предметне терасе радови на истој, имајући у виду да у време повреде тужиоца ограда терасе није била адекватно причвршћена, представљају опасну делатност у смислу члана 173 Закона о облигационим односима, да је одговорност тужених солидарна, односно да су тужени ВВ и ГГ одговорни тужиоцу за насталу штету сходно члану 173 Закона о облигационим односима, док је тужени ББ солидарно одговоран са туженима ВВ и ГГ на основу члана 207 Закона о облигационим односима, с обзиром да у односу на предметну оgradu терасе тужилац има својство трећег лица, из разлога што је од стране туженог ББ био ангажован само за обављање молерско – фарбарских радова у стану тужених ВВ и ГГ, а не и на пословима око монтирања ограде на тераси предметног стана.

Првостепени суд је закључио да је су тужени у обавези да тужиоцу накнаде нематеријалну штету због задобијених тешких телесних повреда, а висину накнаде одмерио је применом критеријума из члана 200 Закона о облигационим односима оценом свих околности конкретног случаја, те је делимично усвоји тужбени захтев и обавезао тужене да тужиоцу солидарно на име накнаде нематеријалне штете исплате за душевне болове услед умањења животне активности износ од 560.000,00 динара, за претрпљене физичке болове износ од 600.000,00 динара, за претрпљени страх износ од 500.000,00 динара и на име наружености износ од 600.000,00 динара, све са законском затезном каматом од дана пресуђења до исплате, а одбио је као неоснован тужбени захтев у делу преко досуђеног за претрпљене душевне болове услед умањења животне активности преко досуђеног износа до траженог износа од 2.000.000,00 динара, за претрпљене физичке болове преко досуђеног износа до траженог износа од 800.000,00 динара и на име наружености преко досуђеног износа до траженог износа од 2.000.000,00 динара, све са законском затезном каматом од дана пресуђења до исплате. Закључио је да тужени нису доказали да је штета настала искључивом радњом тужиоца или трећег лица, те се по том основу сходно члану 177 став 2 Закона о облигационим односима не могу ослободити од одговорности за штету коју је претрпео тужилац. Првостепени суд је применом одредбе члана 231 Закона о парничном поступку, одбио као неоснован тужбени захтев у делу који се односи на изгубљену зараду с обзиром да тужилац није доказао висину тужбеног захтева у том делу.

По оцени Апелационог суда, првостепени суд је на правилно и потпуно утврђено чињенично стање правилно применио материјално право, дајући за своју одлуку у потврђујућем делу разлоге које у целисти прихвата Апелациони суд и сходно члану 396 став 2 Закона о парничном поступку на исте упућује.

Неосновано је жалбено указивање на погрешну примену материјалног права због постојања доприноса тужиоца настанку штете услед непажње истог, јер доказима које су на ове околности сходно члану 7 став 1 Закона о парничном поступку и члану 228 истог закона били дужни да предложи и приложе, тужени до закључења главне расправе нису поуздано потврдили постојање објективних околности или могућу

непажњу тужиоца, из којег разлога је првостепени суд правилном применом материјалног права исправно закључио да се тужени не могу ослободити одговорности за насталу штету, нити иста може бити умањена због доприноса тужиоца.

Одредбом члана 173 Закона о облигационим односима прописана је претпоставка узрочности – да се сматра да штета настала у вези са опасном ствари, односно опасном делатношћу потиче од те ствари, односно делатности, изузев ако се докаже да оне нису биле узрок штете. У погледу одговорности, члан 174 Закона о облигационим односима прописује да за штету од опасне ствари одговора њен ималац. Ималац ствари се према одредби члана 177 став 2 Закона о облигационим односима ослобађа одговорности ако докаже да је штета настала искључивом радњом оштећеника или трећег лица, коју он није могао предвидети и чије последице није могао избећи или отклонити, док се према ставу 3 истог члана ималац делимично ослобађа одговорности, ако је оштећеник делимично допринео настанку штете.

Полазећи од правилно и потпуно утврђеног чињеничног стања, правилно је првостепени суд закључио да у конкретном случају постоји узрочно – последична веза између поступања тужених и настале штете по тужиоца. Првостепени суд је правилно утврдио све околности под којима је тужилац задобио повреде и на тај начин, супротно наводима жалби тужених, утврђена је и узрочно - последична веза између пада тужиоца и пропуста туженог ББ, који је као архитекта (извођач радова) био непосредно ангажован од стране супружника ВВ и ГГ на адаптацији стана, да ограда терасе буде адекватно причвршћена или обезбеђена. Неадекватно причвршћена и необезбеђена ограда у конкретном случају представљала је опасну ствар. За штету од опасне ствари одговорност се не заснива на кривици, већ на створеном ризику, па да би оштећени остварио право на накнаду штете довољно је да докаже да је штету претрпео и да она потиче од опасне ствари. Одговорност за штету у таквим ситуацијама је објективна, али није безусловна, па се тужени те одговорности могу ослободити уколико докажу да је штета последица више силе, радње оштећеног или радње трећег лица, при чему је на имаоцу опасне ствари терет доказивања. Међутим, тужени се не може ослободити своје одговорности простим навођењем да је узрок настанка штете радња оштећеног - тужиоца, већ је то морао и да докаже. Супротно наведеном, тужени током првостепеног поступка нису доказали да је ограда предметне терасе била адекватно постављена и да није представљала опасност - за уобичајено пажљивог човека. До штете је дошло услед пропуста тужених и исти сnose одговорност за штету коју је тужилац претрпео, пошто је пао са терасе са неадекватно постављеном оградом у стану тужених ВВ и ГГ, пошто је био ангажован као подизвођач радова од стране туженог ББ, а која тераса је узрок пада тужиоца и повреда које је претрпео, због чега су тужени дужни да тужиоцу накнаде причињену штету. Одговорност тужених је солидарна и то сходно члановима 173 и 207 Закона о облигационим односима. У односу на предметну ограду тужилац има својство трећег лица, јер је био ангажован на молерско - фарбарским радовима приликом адаптације предметног стана.

Неосновано се жалбама указује на погрешну примену материјалног права при одлучивању о висини новчане накнаде нематеријалне штете, јер би нижи износ био у супротности са чланом 200 став 2 Закона о облигационим односима и не би се постигао циљ новчане накнаде и тужиоцу пружила сатисфакција. Накнада ове врсте штете по својој природи је таква да су њено досуђивање оправдале околности конкретног

случаја, јачина болова и страха и њихово трајање, као и постојање трајног умањења животне активности (члан 200 Закона о облигационим односима).

Имајући у виду наведено, а потом и прикупљену процесну грађу, становиште Апелационог суда је да врста повреде, те јачина и трајање физичког бола и страха, као и душевних болова због наружености и трајног умањења животне активности тужиоца од 28% сагласно одредби члана 200 став 2 Закона о облигационим односима оправдавају досуђивање износа утврђених побијаном пресудом. Досуђена накнада нематеријалне штете сразмерна је значају и обиму повређеног добра и у складу је са циљем коме служи, при чему се њоме не погодује тежњама које нису спојиве са њеном природом и друштвеном сврхом. На досуђене износе тужиоцу сагласно одредби члана 277 Закона о облигационим односима припада законска затезна камата почев од дана доношења првостепене пресуде, па до исплате, с обзиром да је висина нематеријалне штете одређена према критеријумима и вредностима новца у време пресуђења, када и доспева.

Приликом доношења одлуке Апелациони суд је ценио и остале жалбене наводе, али их посебно не обрађаје, јер су без утицаја на могућност другачијег пресуђења.

На основу изложеног, сходно члану 390 у вези са чланом 387 став 1 тачка 2 Закона о парничном поступку одлучено је као у првом ставу изреке ове пресуде.

Правилно је првостепени суд у складу са члановима 153 и 154 Закона о парничном поступку одлучио о трошковима парничног поступка, и тужиоцу који је успео у спору са износом од 2.260.000,00 динара досудио нужне трошкове за вођење ове парнице с обзиром на постигнути успех у спору. Тужиоцу су признати трошкови за радње предузете од стране његовог пуномоћника из реда адвоката за састав тужбе и пет образложених поднеска у износу од по 16.500,00 динара, за заступање на пет одржаних рочишта у износу од по 18.000,00 динара, за приступ на осам неодржаних рочишта у износу од по 9.750,00 динара, за састав жалбе (од 7.12.2015. године) у износу од 33.000,00 динара и на име трошкова вештачења износ од 60.000,00 динара, укупно износ од 360.000,00 динара, одмерено према АТ и ТТ важећих на дан пресуђења.

Међутим, првостепени суд је погрешно применио материјално право када је одлучио да ће на износ досуђених трошкова парничног поступка, тужиоцу припасти законска затезна камата обрачуната од дана пресуђења, па до исплате. Наиме, на досуђени износ парничних трошкова тужиоцу припада законска затезна камата почев од дана извршности одлуке, па до исплате, сагласно члановима 277 став 1 и 324 став 2 Закона о облигационим односима. Обавеза накнаде парничних трошкова је по својој природи законска облигација и представља новчану обавезу на коју се односи одредба члана 277 Закона о облигационим односима, којом је за период доцње у испуњењу новчане обавезе прописана обавеза плаћања камате. Тужени пада у доцњу у смислу члана 324 Закона о облигационим односима када одлука о трошковима постане правноснажна и када протекне рок за њено добровољно испуњење, односно када одлука о трошковима поступка постане извршна. Из тог разлога тужиоцу на досуђен износ парничних трошкова припада законска затезна камата почев од дана извршности одлуке, па до исплате.

На основу изнетог, применом члана 401 тачка 3 ЗПП-а, одлучено је као у другом ставу изреке ове пресуде.

Како је тужени ББ у другостепеном поступку успео само у незнатном делу, а одговор тужиоца на жалбе тужених не представља нужан трошак, то им по оцени Апелационог суда, трошкови другостепеног поступка не припадају, па је одлука о трошковима другостепеног поступка, у трећем ставу изреке ове пресуде, донета сходно члану 165 став 1 Закона о парничном поступку.

Председник већа - судија
Сања Агатоновић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић